

ARMÁDNÍ GENERÁL IN MEMORIAM KAREL KUTLVAŠR

Ve své době patřilo jeho jméno k nejznámějším - ať již byl k němu osud nakloněn či nikoli. Čas, a snad ještě více strach takzvaných "vlivných osob" z pravdy, ale za uplynulé čtyři desítky let komunistické vlády doslova nemilosrdně už téměř vymazal vzpomínku na muže, který celý svůj život zasvětil vzniku Československé republiky, obraně její suverenity a nezávislosti.

Armádní generál in memoriam Karel Kutlvašr se narodil 27. ledna 1895 v Michalovicích u Havlíčkova Brodu. Jako úředník firmy Vielwärt a Dědina, která vyvážela zemědělské stroje do carského Ruska, vstoupil jako jeden z prvních dobrovolníků do České družiny. Zúčastnil se potom všech významnějších bitev, jak proti armádám Rakouska-Uherska a Německa, tak později i proti bolševickým jednotkám na Sibiři a na Dálném východě. Z řadového vojáka dosáhl v Československém vojsku na Rusi hodnosti podplukovníka.

Do vlasti se vrátil ve funkci velitele 1. československého střeleckého pluku Mistra Jana Husi v roce 1920. Stal se důstojníkem z povolání a ve svých třiatřiceti letech byl jmenován do první generálské hodnosti -

brigádního generála. Osudový osmatřicátý rok ho zastihl jako velitele 4. divize v Hradci Králové.

Krátce po německé okupaci českých zemí se generál Kutlvašr zapojil do činnosti odbojové organizace Obrana národa. Když český odboj v dobách nejtužší perzekuce za druhé světové války získal zkušenost, že anonymita města vytváří nejvhodnější podmínky pro ilegální činnost, navázal Kutlvašr spojení se skupinou podplukovníka Františka Bürgera - Bartoše, jejímž prostřednictvím se snažil splnit úkol daný mu generálem A. Eliášem již v roce 1939 - obranu Prahy při ústupu Němců.

Nikdo z vojáků se nechtěl dostat "lacině či vůbec zadarmo k hotovému. Chtěli jsme a toužili jsme ukázat světu, že tu jsme a že se nebojíme vstoupit do akce, jakmile uzraje doba a přijde náš čas."

Výbuch nashromážděné energie národa, který netrpělivě očekával den zápasu o svá historická práva, nastal 5. května 1945.

Teprve po dvaceti letech první předseda poválečné československé vlády Zdeněk Fierlinger veřejně přiznal, že odmítl nabídku generála D. Eisenhowera přijít na pomoc Pražskému povstání. Je charakteristické, že o nabídce informoval pouze komunistické členy vlády. Stanovisko KSČ později vyjádřil Josef Smrkovský slovy: *"Vstupu Američanů do Prahy jsem zabránil, neboť jsem si byl vědom politických důsledků pro další vývoj Československé republiky..."*

Vstupem do Pražského povstání si generál Kutlvašr poznamenal svůj další osud až do konce života. Pohříchu ke své vlastní škodě a záhubě. Prvním signálem takových špatných časů byly už spory v České národní radě, potom k němu neměla důvěru sovětská vláda, a to po únoru 1948 znamenalo definitivní propuštění z armády.

Koncem roku 1948 následovalo zatčení a obvinění z velezrady. Během výslechů generála Kutlvašr konstatoval: *"... chci, aby moje spontánní výpověď při projednávání mého případu byla vzata jako polehčující okolnost, a na svou obranu uvádím to, že jsem v podstatě nemínil snad bojovat proti státu jako takovému nebo republice, nýbrž že jsem nemohl souhlasit s praktikami komunistické strany, které mi připomínaly odezvu totalitního německého režimu, a dále neschvaloval jsem propuštění zasloužilých bojovníků, kterým byla znemožněna nebo i znemožňována v soukromém životě přiměřená účast v práci..."*

Státním soudem v Praze byl Karel Kutlvašr odsouzen k doživotnímu žaláři. Mohl však vždy s klidným svědomím tvrdit: *"Pracoval jsem čestně jako důstojník, byl jsem si vždy vědom svých stavovských povinností, což jsem ostatně prokázal účastí v prvním, tak v druhém odboji."*

Z vězení byl propuštěn při amnestii v květnu 1960, ale krátce poté se u něho projevil vážné zdravotní potíže, které ukončily jeho život 2. října 1961.

Generál Karel Kutlvašr zůstal vždy vojákem tělem i duší a nikdy se také nevzdal naděje návratu naší společnosti k ideálům demokracie a humanismu.

Vlastní rehabilitace se ale nedočkal. Nesmyslného obvinění z roku 1948 byl totiž zproštěn až po dvaceti letech, avšak o skutečné rehabilitaci je možné mluvit až na začátku devadesátých let, kdy byl in memoriam nejen povýšen do hodností armádního generála, ale také vyznamenán řádem M. R. Štefánika.

PhDr. Zdeněk Vališ